

sb. z. a n. (zákonu náhradovému) pokud jde o převzetí a náhradu za jednotlivé parcely nebo části parcel ze zabraného majetku pozemkového, jest, zjednodušiti a zkrátiti přidělové řízení při provádění pozemkové reformy, zejména provésti co nejrychleji přiděl zabrané půdy k účelům stavebním. Dokladem toho jsou materialie zákona — vládní návrh, tisk 3369, a zpráva výboru, tisk 3408, jakož i těsnopisecká zpráva o 129. schůzi poslanecké sněmovny Národního shromáždění, v nichž se tento účel výslovně zdůrazňuje. Stanoví-li tedy první odstavec Šu 16 onoho zákona, že předpisů zákona nelze použiti, jde-li buď o pozemky, zapsané v knihách veřejných nebo parcely stavební, neb o parcely zastavěné, nebo takové, na nichž jiný stavebník, než přidělec, se stavbou již započal, — nelze ustanovení to vykládati tak, že z akce přidělové jsou vyloučeny pozemky již proto, že jsou ve stavebním obvodu obce, pojaty jsou do plánu polohy a hodí se k zastavění, neboť takový výklad přičil by se prostě zákonodárcovu úmyslu, opatřiti oprávněným uchazečům právě takové pozemky. Kdyby byl zákonodárce chtěl vyloučiti všechny takové pozemky, byl by do zákona pojal ustanovení, podobné ustanovení šestého odstavce Šu 1 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., že »zákon se netýká zemědělských pozemků v zastavěné části měst neb obcí (stavebních míst)«. Toto ustanovení mělo ovšem význam v zákoně o zajištění půdy drobným pachtýřům, poněvadž tímto zákonem měla býti zajištěna půda zemědělská, není však pro ně místa v zákoně ze dne 17. února 1922, čís. 77 sb. z. a n., jehož účelem, jak podotčeno, jest, opatřiti uchazečům co nejrychleji místa stavební. Vyňaty z předpisu tohoto zákona jsou tedy dle Šu 16 jen takové pozemky, jichž nelze přiděliti uchazečům o stavební místa bez porušení silnějších a starších práv jiných osob. Jsou to pozemky, jež, vyznačeny jsouce ve veřejných knihách výslovně jako parcely stavební, určeny jsou způsobem, každému znatelným, k stavebním účelům vlastníka, byť i dosud zastavěny nebyly; nebo pozemky již zastavěné, t. j. pozemky, na nichž jsou již zřízeny budovy; nebo konečně pozemky, k nimž nabyt již někdo jiný práv tím, že započal na nich stavěti. Názor, že za zastavěné pokládati jest též takové pozemky, které jsou obklopeny stavebními parcelami a budovami na nich se nalézajícími, nelze uvésti v soulad ani s doslovem zákona, ani s vyličeným úmyslem zákonodárce. Nižší soudy, zamítнувše námitky vlastníka, neporušily tedy ustanovení zákona, pročť tu není předpokladu Šu 16 nesp. říz. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., za kterých by bylo lze vyhověti mimořádnému dovolacímu rekursu a změnití nebo zrušití srovnalá rozhodnutí nižších soudů.

Čís. 2646.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody na polnostech, nebylo-li zahájeno trestní řízení pro polní pách.

(Rozh. ze dne 23. května 1923, R I 456/23.)

O žalobě na náhradu škody, již prý způsobila na žalobcových polích kuřata žalované, rozhodl procesní soud první stolice

věcně. Odvolací soud zrušil sám od sebe rozsudek i s předchozím řízením pro nepřipustnost pořadu práva a odmítl žalobu. Důvody: Jde tu o poškození polí a dlužno použití nařízení ministerstva vnitra a spravedlnosti ze dne 30. ledna 1866, čís. 28 ř. zák. po případě zákona o polním pychu pro království České ze dne 12. října 1875, čís. 76 zem. zák. Žalobce také, i když to přímo ze spisů není patrné, u obecního úřadu oznámení učinil a byla také obecním úřadem vyslána komise, jež škodu zjistila. Nemá tudíž prvý soudce rozhodnouti o škodě, nýbrž politický po případě obecní úřad. Žaloba byla dne 30. září 1922 prvému soudu podána; škoda vznikla v měsíci červenci 1922. Nenastalo tudíž dle Šu 39 cit. nař. v té době ještě promlčení a nenastal tudíž případ, jež má na mysli § 44 zák. o polním pychu. Proto nejsou soudy povolány, by ihned rozhodly, když jest uplatňována škoda z polního pychu, čemuž jest tak i v tomto případě, neboť dle Šu 1340 obč. zák. posl. odst. a dle čl. 15 státního základního zákona o moci soudcovské z 21. prosince 1867, čís. 144 ř. z. mohou se postižení řádného soudu jedině tehdy dovolávati, nejsou-li s výrokem politického úřadu spokojeni, totiž když tento rozhodl otázku odškodnění v souvislosti s administrativním řízením. Ježto nyní jest v běhu řízení u obecního úřadu, který polit. úřadu podléhá, nastala příslušnost polit. úřadu a nebyl řádný civilní soud oprávněn ve věci té rozhodovati a nepatřila tato věc na pořad práva civilního, nýbrž jest ji rozhodnouti politickým úřadem.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by rozhodl o odvolání ve věci samé.

Důvody:

Rekursu nelze upřítí oprávněnosti. Neprávem dovolává se soud druhé stolice předpisu zákona ze dne 12. října 1875, čís. 76 zem. zák. pro Čechy o ochraně polního majetku, neboť příslušnost obecních úřadů dle §§ 31 a násl. tohoto zákona k rozhodování o náhradě škody není bezpodmínečnou, nýbrž má za předpoklad trestní řízení pro polní pych, jež lze zahájit k žádosti poškozeného nebo polním pychem ohroženého nebo na oznámení přisežného polního hlídače. Jelikož dle obsahu žaloby a dle přednesu stran v tomto případě takové oznámení nepřichází v úvahu, dlužno za to míti, že zahájení trestního řízení a tím založení příslušnosti obecního úřadu k rozhodnutí o náhradě škody bylo na vůli ponecháno žalobci. Tento neučinil trestního oznámení, nýbrž omezil se, jak jest zřejmo z dopisu obecního úřadu ze dne 1. listopadu 1922 a ze žalobcova tvrzení na žádost, by obecní úřad zjistil výši škody. Že ani k tomu za přítomnosti starosty nedošlo, plyne z uvedeného dopisu. Dále dlužno podotknouti, že zde jde o náhradu škody 580 Kč, jejíž určení dle Šu 40 uvedeného zákona jest vyloučeno z oboru působnosti obecního úřadu, pokud převyšuje částku 30 Kč a nebyla uznána odpurcem poškozeného. Pořad práva není tedy vyloučen, naopak tato rozepře patří k příslušnosti soudu dle ustanovení Šu 1 j. n. a §§ 1321, 1322 a 1338 obč. zák.

Čís. 2647.

V dědické smlouvě lze ve prospěch druhého manžela pořídit též částkou menší než třemi čtvrtinami pozůstalosti a ohledně zbytku lze